

Research Paper

The Role of Abnormal Personality Dimensions, Body Image Satisfaction and Symptoms of Dramatic Personality Disorder in Predicting Marital Dissatisfaction of Women Seeking Divorce

Fatemeh Jafari*¹, Zahra Nobavehvatan²

1. M.Sc. in General Psychology, Islamic Azad University, Karaj Branch, Karaj, Iran.
2. Master of Youth Studies, Tehran University of Research Sciences, Tehran, Iran.

DOI: 10.22034/JMPR.2022.15298

DOR: [20.1001.1.27173852.1401.17.67.7.9](https://doi.org/10.22034/JMPR.2022.15298)

URL: https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_15298.html

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:
Marital dissatisfaction, dramatic personality disorder, body image, abnormal personality dimensions.

Received: 2022/01/27
Accepted: 2022/03/16
Available: 2022/12/21

The aim of this study was to investigate the role of abnormal personality dimensions, body image and symptoms of dramatic personality disorder in predicting marital dissatisfaction of women seeking divorce. The research method is descriptive-correlational. The statistical population of the study was women who filed for divorce and referred to family courts in 1400. The statistical sample of the study consisted of 160 people who were selected and examined using the available sampling method based on entry and exit criteria. Enrich's marital dissatisfaction questionnaire, abnormal personality dimensions of Krueger et al, Sueto and Garcia's self-concept and clinical-Millon multi-axis questionnaire were used to collect data. Data were analyzed by Pearson correlation coefficient and multiple (simultaneous) regression analysis. The results showed that there is a positive and significant relationship between abnormal dimensions of personality (negative emotion, failure, opposition, restraint) and symptoms of dramatic personality disorder with marital dissatisfaction. Marital dissatisfaction also increases. There is also a negative and significant relationship between body image satisfaction and marital dissatisfaction. So that with increasing satisfaction body image, marital dissatisfaction decreases. The results of regression analysis also showed that the variables of dramatic personality disorder, negative emotion and opposition, dark dimensions of personality and satisfaction with body image can negatively and significantly predict the marital dissatisfaction of women seeking divorce. Attention to personality traits and body image satisfaction play an important role in marital dissatisfaction.

* Corresponding Author: Fatemeh Jafari

E-mail: fatemehj134672@gmail.com

مقاله پژوهشی

نقش ابعاد نابهنجار شخصیت، رضایت از تن انگاره و نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی در پیش‌بینی نارضایتی زناشویی زنان متقاضی طلاق

فاطمه جعفری^{۱*}، زهرا نوباوه وطن^۲

۱. کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران.
۲. کارشناسی ارشد مطالعات جوانان، دانشگاه علوم تحقیقات تهران، تهران، ایران.

DOI: 10.22034/JMPR.2022.15298

DOR: [20.1001.1.27173852.1401.17.67.7.9](https://doi.org/10.22034/JMPR.2022.15298)URL: https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_15298.html

چکیده

مشخصات مقاله

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش ابعاد نابهنجار شخصیت، تن انگاره و نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی در پیش‌بینی نارضایتی زناشویی زنان متقاضی طلاق بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش زنان اقدام کننده به طلاق مراجعه کننده به دادگاه‌های خانواده شهر کرج در سال ۱۴۰۰ بودند. نمونه آماری پژوهش شامل ۱۶۰ نفر بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و بر اساس ملاک‌های ورود و خروج انتخاب شده و مورد بررسی قرار گرفتند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های نارضایتی زناشویی انریچ، ابعاد نابهنجار شخصیت کروگر و همکاران، تن انگاره سوئوتو و گارسیا و پرسشنامه چندمحوری بالینی- میلیون استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش آماری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه (همزمان) انجام گرفت. نتایج پژوهش نشان داد بین ابعاد نابهنجار شخصیت (عاطفه منفی، گسلس، مخالفت‌ورزی، مهارگسیختگی) و نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی با نارضایتی زناشویی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در واقع با افزایش ابعاد نابهنجار شخصیت و نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی، میزان نارضایتی زناشویی نیز افزایش می‌یابد. همچنین بین رضایت از تن انگاره با نارضایتی زناشویی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. به طوری که با افزایش رضایت از تن انگاره، نارضایتی زناشویی کاهش می‌یابد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که متغیرهای اختلال شخصیت نمایشی، عاطفه منفی و مخالفت‌ورزی ابعاد تاریک شخصیت و رضایت از تن انگاره به صورت منفی و معناداری می‌توانند نارضایتی زناشویی زنان متقاضی طلاق را پیش‌بینی کنند. بنابراین توجه به ویژگی‌های شخصیتی و رضایت از تن انگاره نقش مهمی در نارضایتی زناشویی دارند.

کلیدواژه‌ها:

نارضایتی زناشویی، اختلال شخصیت نمایشی، تن انگاره، ابعاد نابهنجار شخصیت

دریافت شده: ۱۴۰۰/۱۱/۰۷

پذیرفته شده: ۱۴۰۰/۱۲/۲۵

منتشر شده: ۱۴۰۱/۰۹/۳۰

* نویسنده مسئول: فاطمه جعفری

رایانامه: fatemehj134672@gmail.com

طلاق^۱ مهمترین عامل فروپاشی و از هم گسیختگی اساسی‌ترین بخش جامعه، یعنی خانواده است که می‌تواند منشأ بسیاری از آسیب‌ها و مشکلات اجتماعی باشد (ایساک^۲، ۲۰۲۰)؛ تا حدی که برخی از محققان آن را استرس بسیار بزرگی می‌دانند که فرد می‌تواند در طول زندگی با آن روبه‌رو شود؛ چرا که تأثیرات ناگوار طلاق مدت‌ها با فرد خواهد ماند (لین و براون^۳، ۲۰۲۰). شواهد نشان می‌دهد که امروزه معمولاً بیش از نیمی از ازدواج‌ها به طلاق می‌انجامند. بعد از طلاق حدود ۶۵ درصد زنان و ۷۰ درصد مردان احتمالاً ازدواج می‌کنند و حدود ۵۰ درصد افرادی که برای بار دوم ازدواج کرده‌اند، دوباره طلاق می‌گیرند. در ایران نیز به گزارش مرکز آمار ایران، طی دهه اخیر میزان طلاق‌های ثبت شده افزایش یافته و روند آن نسبت به گذشته شتاب بیشتری گرفته است (محمدی نژادی و ربیعی، ۱۳۹۴). همچنین بر اساس آمار ثبت احوال کشور تعداد طلاق در سال ۱۳۹۳، در کل کشور ۱۶۳۵۶۹ مورد بوده است که بالاترین رقم در تهران ۳۲۹۷۶ است (زارعان و سادات-سدیدپور، ۱۳۹۵). بنابراین با توجه به افزایش میزان طلاق در زنان توجه به عوامل تعیین‌کننده طلاق نقش مهمی در این زمینه دارد.

از آنجایی که تعاملات بین زوجین، پیامدهای عاطفی، ارتباطی و جنسی دارند، بررسی بین زوجین عوامل اثرگذار بر آن امری ضروری به نظر می‌رسد. اگر رضایت زناشویی به عنوان عامل استحکام بنیان خانواده به طور کامل به وجود نیاید، می‌تواند اثرات زیانبار جسمی و روانی ایجاد کند و مسیر خانواده را به بیراهه بکشاند. ناراضی‌ت زناشویی می‌تواند ناراضی‌ت ارتباطی، جنسی و مشکلات عاطفی به دنبال داشته باشد و در نهایت، زوجین را در حل تعارضات خود ناکام کند (مارکمن^۴، ۲۰۱۳). تعارضات زناشویی و طلاق، تهدیدهایی جدی برای واحد زناشویی است و ثبات و کیفیت ازدواج را به چالش می‌کشد و باعث بروز مشکلات اجتماعی و روانشناختی می‌شود (بحیایی‌راد و همکاران، ۱۳۹۹). ناراضی‌ت در روابط زمانی اتفاق می‌افتد که دو فرد به عنوان یک زوج با هم زندگی می‌کنند ولی به دلیل ماهیت تعامل آن‌ها، اوقاتی در زندگی‌شان پیش می‌آید که یا عدم توافق مشاهده می‌گردد و یا نیازهایشان برآورده نمی‌شود. در نتیجه زوجین نسبت به یکدیگر احساس خشم، ناامیدی و ناراضی‌ت می‌کنند و به این حالت ناراضی‌ت رابطه زناشویی گفته می‌شود (برنشتاین و برنشتاین، ترجمه سهرابی و بیرشک، ۱۳۹۴). بنابراین طلاق و ناراضی‌ت زناشویی مخرب عوامل خطر اصلی برای بسیاری از اشکال ناکارآمدی و آسیب‌شناسی روانی در خانواده هستند.

به نظر می‌رسد یکی از متغیرهای اثرگذار بر رضایت زناشویی متغیر شخصیتی است. طبق دیدگاه درون فردی، گرایش‌های شخصیتی، تعامل زوجین را با یکدیگر تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ شخصیتی که میزان رضایت در این تعاملات، اثر کلی بر رضایتمندی دارد. باید اذعان داشت که ابعاد نابهنجار

1. divorce
2. Isaac
3. Lin & Brown
4. Markman
5. maladaptive Personality Traits
6. negative affectivity
7. detachment

شخصیت^۵ همبستگی آسیب‌های روانی را بهتر تبیین می‌کند و ارتباط گسترده‌ای با مشکلات بین فردی دارند و می‌تواند در زندگی زناشویی نیز تأثیرگذار باشد (عبدی و پاک، ۱۳۹۶). ابعاد نابهنجار شخصیت شامل پنج بعد اصلی است و عاطفه منفی^۶، گسلس^۷، مخالفت‌ورزی^۸، مهارگسیختگی^۹ و روانپریشی^{۱۰} را شامل می‌شود. عاطفه منفی با حالت‌های مضطرب بودن، بی‌ثباتی عاطفی و افسردگی همبسته است. گسلس ارتباط نزدیکی با انزوا، بی‌لذتی و اجتناب از صمیمیت دارد. مخالفت‌ورزی با تقلب و بزرگ‌منشی در ارتباط است. بی‌مسئولیتی و تکانش‌گری مشخصه‌های اصلی بعد مهارگسیختگی هستند و مؤلفه‌هایی از جمله باورها و تجارب غیرعادی تحت عنوان روان‌پریشی خوبی مطرح شده است (ویگنر و سیمونسون^{۱۱}، ۲۰۰۶). کارنی و برادبوری و توماس^{۱۲} (۱۹۹۷) معتقدند که بعضی تمایلات شخصیتی مانند بی‌ثباتی هیجانی یا روان‌رنجورخویی آسیب‌پذیری‌های پایداری را به وجود می‌آورند که بر چگونگی انطباق زوج‌ها با تجارب فشارآفرین تأثیر می‌گذارد. این انطباق نیز بر رضایت آن‌ها از روابط زناشویی مؤثر است. در پژوهشی دیگر شاهمرادی (۱۳۸۸) نشان داد که متغیرهای افسردگی، افکار پارانوییدی، تعداد فرزندان، میزان درآمد و روان‌رنجوری قوی‌ترین پیش‌بینی را برای احتمال در معرض طلاق قرار گرفتن زوجین فراهم کردند. به این صورت که افزایش افسردگی، افکار پارانوییدی و روان‌رنجوری احتمال طلاق را افزایش می‌دهند و افزایش تعداد فرزندان و میزان درآمد احتمال طلاق را کاهش می‌دهد. این یافته‌ها اهمیت ویژه‌ای برای شخصیتی، اختلالات روانی و عوامل جمعیت‌شناختی را در پدیده طلاق نشان می‌دهد. محتاجی (۱۴۰۰) در پژوهش خود گزارش کردند که متغیر سیستم‌های مغزی- رفتاری قادر به پیش‌بینی افسردگی و متغیر ابعاد نابهنجار شخصیتی قادر به پیش‌بینی ناراضی‌ت زناشویی در زوجین متقاضی طلاق است و ابعاد نابهنجار شخصیت می‌تواند میزان ناراضی‌ت زناشویی را تبیین کند.

تصویر تن از دیگر مفروضه‌های این پژوهش است که تصور می‌شود می‌تواند از طریق عزت نفس پایین و عدم اعتماد به نفس بر مشکلات زناشویی تأثیر گذار باشد. از جمله مسائلی است که قبلاً کمتر به آن پرداخته شده است تن‌انگاره^{۱۳} است. تن‌انگاره بیانگر نگرش فرد از خود همراه با احساسات و افکاری است که می‌تواند تغییر دهنده رفتار او در شرایط گوناگون در جهت مثبت یا منفی باشد. تن‌انگاره از ۳ مفهوم اساس واقعیت بدن یعنی فرد همان گونه که هست، بدن ایده آل یعنی بدنی که فرد آرزومند آن است و بدن نمایشی یعنی بدنی که فرد نمایش می‌دهد، تشکیل شده است (جانگ و شارون^{۱۴}، ۲۰۰۳). حساسیت‌ها و نگرانی‌های افراد در مورد بدنشان می‌تواند به اندازه‌های باشد که ابعاد مختلف زندگی آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهد، آن‌ها را از مشارکت در بسیاری از فعالیت‌های اجتماعی بازدارد و البته حرمت خود

8. antagonism
9. inhibition
10. psychopathy
11. Widiger & Simonsen
12. Karney & Benjamin & Thomas
13. body image
14. Jung & Sharron

با توجه به اینکه خانواده و منظومه‌ی زن و شوهری به عنوان یک کل و نظام در نظر گرفته می‌شود، روابط همه‌ی اعضای آن بر یکدیگر تأثیر می‌گذارد و از هم تأثیر می‌پذیرد؛ بنابراین ضروری است که به بررسی متغیرهای شخصیتی از جمله ابعاد نابهنجار شخصیت و تن‌انگاره و اختلالات شخصیت بر نارضایتی زناشویی در زنان متقاضی طلاق پرداخته شود. از سویی با توجه به ماهیت پیچیده روابط زناشویی و تأثیرات هیجانات، نیازها، ترس‌ها و دلبستگی‌ها بر روابط زوجین ضروری است که مداخلات مؤثری برای کمک به زوجین ایجاد شود که این امر با شناسایی عوامل مؤثر بر نارضایتی زناشویی زنان مشخص می‌شود. علاوه بر آن طلاق و جدایی تنش‌زا هستند و ممکن است به افزایش استرس و افزایش مشکلات روان‌شناختی از جمله افسردگی و نارضایتی زناشویی زوجین منجر شود و بر متغیرهای شخصیتی تأثیر داشته باشند؛ لذا توجه به این امر از اهمیت بالایی برخوردار است. از سویی با توجه به پیامدهای گوناگون اختلال‌های روانی در زندگی زناشویی انسان و اهمیتی که امروزه شناخت هر چه بهتر عوامل و علائم مداخله‌گر در آن‌ها دارد، نتایج پژوهش حاضر نوید چشم‌انداز جدیدی را در کاهش مشکلات روان‌شناختی زوجین متقاضی طلاق و همچنین توجه به نقش ویژگی‌های شخصیتی به عنوان یکی از این راهکارها مطرح می‌سازد. همچنین، با توجه به اینکه بررسی دقیق علل و عوامل مرتبط با مشکلات روان‌شناختی زوجین متقاضی طلاق و نارضایتی آن‌ها نقش مهمی در کمک‌رسانی به آن‌ها و انجام اقدامات پیشگیرانه ایفا می‌کند و با مشخص کردن رابطه متغیرهای شخصیتی از جمله ابعاد نابهنجار شخصیت و تن‌انگاره و نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی با نارضایتی در زنان پرداخت و زمینه را برای پژوهش‌های بعدی فراهم نمود و از رخداد طلاق که در کشور که رو به افزایش است، پیشگیری کرد. بنابراین با توجه به تمهیدات یاد شده، هدف پژوهش حاضر بررسی نقش ابعاد نابهنجار شخصیت، تن‌انگاره و نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی در پیش‌بینی نارضایتی زناشویی زنان متقاضی طلاق بود

روش

طرح پژوهش حاضر با توجه به ماهیت موضوع و اهداف موردنظر، از نوع تحقیقات توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش زنان اقدام‌کننده به طلاق مراجعه‌کننده به دادگاه‌های خانواده در سال ۱۴۰۰ بدر شهر کرج بودند. نمونه آماری پژوهش شامل ۱۶۰ نفر بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و بر اساس ملاک‌های ورود و خروج انتخاب شده و مورد بررسی قرار گرفتند. در ابتدا با تشریح اهداف پژوهش، سعی شد که انگیزه و موافقت لازم مراجعه‌کنندگان برای شرکت در پژوهش جلب شود. به منظور رعایت اصول اخلاقی، فرم رضایت آگاهانه برای همکاری در پژوهش توسط شرکت‌کنندگان تکمیل شده و پژوهشگر به مراجعان این اطمینان را خواهد داد که کلیه مطالب و داده‌های پرسشنامه محرمانه خواهد بود. ملاک‌های ورود شامل داشتن سلامت روانی و جسمانی بهنجار (بر اساس پرسشنامه

آنها را کاهش دهد که این عوامل نقش مهمی در رضایت زناشویی دارند که عدم رعایت این حساسیت‌ها و نگرانی‌ها، مشکلات بیشتری را برای آن‌ها به وجود می‌آورد (لتنر، نایت و لینگورث^۱، ۲۰۱۱). فردی که تن‌انگاره‌ی ضعیفی از خود دارد، مانند سایر افرادی که دچار اختلال تن‌انگاره هستند، ارزیابی درستی از تصویر یا شکل بدنی خود ندارد و این اختلال می‌تواند بر رضایت زناشویی آن‌ها تأثیرگذار باشد (مانفورد، هاس و والر^۲، ۲۰۰۷). یزدی نژاد و مرادی منش (۱۳۹۸) در مطالعه‌ی در این زمینه نشان دادند که اگر شخص تصویر و ذهنیت بدی از بدن خود داشته باشد باعث مشکلات جنسی، کناره‌گیری و همچنین باعث کاهش رابطه می‌شود و کاهش رابطه کیفیت و رضایت زندگی زناشویی را پایین می‌آورد. همچنین کورنلیوس و آکسی^۳ (۲۰۰۷) در پژوهش دیگری نشان دادند زوجینی که تصویر مثبتی از بدن خود دارند به تبع آن رضایت جنسی و زندگی زناشویی باکیفیت‌تری را تجربه می‌کنند و بالعکس تصور بدنی منفی و ضعیف از خود می‌تواند کاهش در رضایت جنسی و به دنبال آن تحلیل تعهد در زوجین به همراه بیاورد.

اختلالات شخصیت با الگوهای ماندگاری ادراک، ارتباط و تفکر درباره محیطی که در طیف وسیعی از زمینه‌های اجتماعی و شخصی نمایش داده می‌شوند، مشخص می‌شود. چنین الگوهایی منجر به اختلال بالینی یا اختلال در عملکرد اجتماعی، شغلی و یا سایر امور مهم زندگی می‌شود (گراس^۴، ۲۰۱۳). اختلالات شخصیت با اختلال در عملکرد در حوزه‌های مختلف بین فردی، از جمله روابط زناشویی همراه است. دشواری تعامل با دیگران، ناتوانی در حفظ روابط صمیمی یکی از ویژگی‌های اصلی اکثر اشکال آسیب‌شناسی شخصیت است که با افزایش قابل توجهی در احتمال درگیری‌های عاشقانه و خاتمه زناشویی همراه است (کریستل و دیزنی و توماس^۵، ۲۰۱۲). یکی از اختلالات شخصیتی خوشه ب، اختلال شخصیت نمایشی است. به طوری که اختلال شخصیت نمایشی با رفتار پر زرق و برق نمایشی و برون‌گرا در اشخاص هیجانی و تحریک‌پذیر مشخص است. با این وجود، در کنار ظاهر پر زرق و برق، در این افراد غالباً ناتوانی در برقراری وابستگی‌های عمیق و دیرپا وجود دارد. این اختلال به عنوان یک اختلال هیستریایی یا تبدیلی در مجامع روانشناسی مطرح شده است (گنجی، ۱۳۹۹). فقیهی، حاجی‌اسماعیلی و نشاط دوست (۱۳۹۹) در مطالعه خود نشان دادند که برای این افراد از دست دادن تکیه‌گاه و آسیب رساندن به منافع و برتری‌هایشان دو تهدید بزرگ محسوب می‌شود که باید نسبت بدان هشیار باشند و این سبب ایجاد بدبینی در این افراد شده و مشکلات زناشویی را افزایش می‌دهد. همچنین ولیئی و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیقی در بین زوجین متقاضی طلاق و زوجین غیر متقاضی طلاق در مقیاس‌های بدنمایی، افشاگری، مطلوبیت، اسکیزوئید، دوری‌گزین، افسردگی، وابسته، نمایشی، خودشیفته، منفی‌گرا، خودآزار، اسکیزوتایپال، مرزی، اختلال اضطرابی، افسرده‌خویی، استرس پس از ضربه، اختلال تفکر، افسردگی اساسی و اختلال هذیانی تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

1. Latner, Knight & Illingworth
2. Mountford, Haase & Waller
3. Cornelius & Alessi

4. Grass
5. Krystle, Disney, Thomas

نتایج

نتایج شاخص‌های مرکزی و پراکندگی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱: آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد میانگین	کجی	کشیدگی
نارضایتی زناشویی	۱۰۴/۵۵	۷/۶۶	۰/۶۰	۰/۴۲	۰/۴۵
اختلال شخصیت نمایی	۵۱/۴۱	۶/۹۳	۰/۵۴	-۱/۳۶	۲/۰۱
رضایت از تن-انگاره	۴۸/۱۳	۸/۹۵	۰/۷۰	-۱/۵۵	۱/۹۶
عاطفه منفی	۹/۶۱	۲/۳۰	۰/۱۸	-۰/۷۴	-۰/۲۵
گسلس	۱۰/۳۶	۴/۵۶	۰/۳۶	۷/۲۰	۰/۱
مخالفت‌ورزی	۱۰/۳۵	۱/۸۴	۰/۱۴	۰/۱۵	۰/۵۹
مهارت‌سیختگی	۸/۵۹	۲/۶۵	۰/۲۰	۰/۹۳	۰/۴۱
روان‌پریشی	۱۱/۱۶	۱/۷۹	۰/۱۴	۰/۰۲	۰/۷۶

مندرجات جدول ۱ نشان می‌دهد که میانگین نارضایتی زناشویی ۱۰۴/۵۵ است. همچنین میانگین اختلال شخصیت نمایی و رضایت از تن-انگاره نیز به ترتیب ۵۱/۴۱ و ۴۸/۱۳ است. از سوی میانگین عاطفه منفی، گسلس، مخالفت‌ورزی، مهارت‌سیختگی و روان‌پریشی به ترتیب ۹/۶۱، ۱۰/۳۶، ۱۰/۳۵، ۸/۵۹ و ۱۱/۱۶ است.

در راستای تحلیل داده‌های مربوط به اینکه بین متغیرهای رضایت از تن‌انگاره، اختلال شخصیت نمایی و ابعاد تاریک شخصیت با نارضایتی زناشویی در زنان متقاضی طلاق رابطه وجود دارد؛ از آزمون معنی‌داری ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج در جدول ۲ ارائه شده است.

سلامت روانی گلدبرگ)، داشتن محدوده‌ی سنی ۱۶ تا ۶۰ سال و رضایت داوطلبانه در پژوهش بود.

ابزارها

برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای زیر استفاده شد:

پرسشنامه نارضایتی زناشویی^۱: این پرسشنامه توسط انریچ ساخته شده و شامل ۴۷ سوال است. در این پرسشنامه نیز از طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت استفاده شده است و پاسخ‌ها از کاملاً مخالفم ۱ تا کاملاً موافقم ۵ نمره دارند. این پرسشنامه دارای تعددی گویه معکوس است که این گویه‌ها ارزش عددی معکوس دریافت می‌کنند. برای مصاحبه‌روایی پرسشنامه انریچ، شاهی، غفاری و قاسمی فلاورجانی (۱۳۹۰) روایی پرسشنامه رضایت زناشویی را با پرسشنامه سازگاری زوجی ابزار سنجش خانواده (FAN)، ۹۲٪ به دست آورد. همچنین در پژوهش حاضر برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که در سطح ۰/۸۹ معنادار به دست آمد.

پرسشنامه ابعاد نابهنجار شخصیت^۲: این پرسشنامه توسط کروگر و همکاران (۲۰۱۲) ساخته شده و ۲۵ گویه بوده و ۵ حیطه شخصیت عاطفه منفی، گسلس، مخالفت‌ورزی، مهارت‌سیختگی و روان‌پریشی را مورد سنجش قرار می‌دهد. این پرسشنامه به صورت ۴ درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری می‌شود. ویژگی‌های روانسنجی این مقیاس توسط عبدی و چلبانلو (۱۳۹۶) مورد تأیید قرار گرفته است. همچنین در پژوهش حاضر برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که در سطح ۰/۸۹ معنادار به دست آمد.

پرسشنامه رضایت از تن‌انگاره^۳: این پرسشنامه توسط سوئوتو و گارسیا (۲۰۰۲) ساخته شده و ۲۲ گویه دارد و رضایت یا نارضایتی فرد را از بدنش مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌دهد. نمره‌گذاری پرسشنامه براساس طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای و از هرگز تا همیشه درجه بندی شده است. در پژوهش سوئوتو و گارسیا (۲۰۰۲) روایی این پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفته است و پایایی آن به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ گزارش شده است. همچنین در پژوهش حاضر برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که در سطح ۰/۸۷ معنادار به دست آمد.

پرسشنامه چندمحوری بالینی-میلون^۴: این پرسشنامه توسط میلیون ساخته شده و شامل ۱۷۵ جمله کوتاه خودتوصیفی با پاسخ‌های بلی و خیر است که ۱۴ الگوی شخصیت و ۱۰ نشانگان بالینی را می‌سنجد که در پژوهش حاضر اختلال شخصیت نمایی مورد سنجش قرار گرفته است. در پژوهش میلون (۱۹۸۳) روایی این پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفته است و ضریب پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمده است.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش آماری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه (همزمان) استفاده شد.

3. Satisfaction body image Questionnaire SWBI
4. Multi-Axis Clinical Questionnaire - Millon

1. Marital dissatisfaction questionnaire
2. Fifth Edition, Brief Form (PID-5-BF)

جدول ۲: ماتریس همبستگی بین مؤلفه‌های ابعاد ناپه‌نچار شخصیت، رضایت از تن

انگاره و اختلال شخصیت نمایشی با نارضایتی زناشویی

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱. نارضایتی زناشویی	۱						
۲. عاطفه منفی	۰/۲۸**	۱					
۳. گسلس	۰/۱۶*	۰/۱۶*	۱				
۴. مخالفت‌ورزی	۰/۲۱**	۰/۲۸**	۰/۰۶	۱			
۵. مهارت‌گسیختگی	۰/۲۰**	۰/۴۶**	۰/۱۳	۰/۴۳**	۱		
۶. روان‌پریشی	-۰/۰۲	۰/۲۷**	۰/۰۸	۰/۱۶*	۰/۲۶**	۱	
۷. شخصیت نمایشی	۰/۴۵**	۰/۰۹	۰/۰۷	-۰/۰۴	۰/۰۵	-۰/۱۰	۱
۸. رضایت از تن انگاره	-۰/۲۹**	-۰/۱۵*	-۰/۱۵*	-۰/۰۴	-۰/۲۱**	-۰/۲۴**	-۰/۲۱**

** $P < 0.01$ * $P < 0.05$ (آزمون دو دامنه)

مندرجات جدول ۲ نشان داد که بین ابعاد ناپه‌نچار شخصیت (عاطفه منفی، گسلس، مخالفت‌ورزی، مهارت‌گسیختگی) و نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی با نارضایتی زناشویی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در واقع با افزایش ابعاد ناپه‌نچار شخصیت و نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی، میزان نارضایتی زناشویی نیز افزایش می‌یابد. همچنین بین رضایت از تن انگاره با نارضایتی زناشویی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. به طوری که با افزایش رضایت از تن انگاره، نارضایتی زناشویی کاهش می‌یابد.

برای تعیین سهم هر یک از متغیرهای ابعاد تارک شخصیت، نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی و رضایت از تن انگاره در پیش‌بینی نارضایتی زناشویی زنان متقاضی طلاق از تحلیل رگرسیون چندگانه همزمان با استاندارد استفاده شد. در رگرسیون چندگانه استاندارد همه متغیرهای پیش‌بین به‌طور همزمان وارد تحلیل می‌شوند و هر متغیر پیش‌بین براساس توان پیش‌بینی خودش مورد ارزیابی قرار می‌گیرد (پلنت، ۱۳۹۴). تحلیل مقدماتی به‌منظور اطمینان از عدم تخطی از مفروضه‌های نرمال بودن، خطی بودن، هم‌خطی و یکسانی پراکندگی انجام شد. مقادیر گزارش شده برای Tolerance و VIF حاکی از آن است که از مفروضه هم‌خطی تخطی نشده است (ارزش Tolerance کمتر از ۰/۱ و ارزش VIF بالای ۱۰ بیانگر تخطی از این مفروضه است).

1. Pallant

جدول ۳: خلاصه نتایج تحلیل رگرسیون همزمان برای تبیین متغیر ملاک بر اساس

متغیرهای پیش‌بین

مدل	R	R ²	R ² تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد
۱	۰/۵۷۷	۰/۳۳۳	۰/۳۰۲	۶/۴۰۳

جدول ۴: خلاصه نتایج تجزیه مجذورات در تحلیل رگرسیون چندگانه برای

نارضایتی زناشویی زنان

منابع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
رگرسیون	۳۱۱۴/۲۴	۷	۴۴۴/۸۹		
باقی‌مانده	۶۲۳۳/۲۵	۱۵۲	۴۱/۰۰۸	۱۰/۸۴	۰/۰۰۰۱
کل	۹۳۴۷/۴۹	۱۵۹			

همان‌طور که در جدول ۳ و ۴ نشان مشاهده می‌شود رگرسیون نمرات متغیرهای پیش‌بین (عاطفه منفی، گسلس، مخالفت‌ورزی، مهارت‌گسیختگی و روان‌پریشی، نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی و رضایت از تن انگاره) به طرف متغیر ملاک (نارضایتی زناشویی) از نظر آماری معنی‌دار است ($P < 0.001$) از سوی مقدار $R^2 = 0.333$ نشان می‌دهد که متغیرهای پیش‌بین قادرند به‌طور ترکیبی ۳۳٪ از تغییرات متغیر ملاک را به‌طور معنی‌داری پیش‌بینی کنند ($R^2 = 0.333$; $F_{(7, 152)} = 10.84$; $P = 0.0001$). جدول ۵ نیز سهم هر یک از متغیرهای وارد شده به مدل در پیش‌بینی نارضایتی زناشویی را نشان می‌دهد.

جدول ۵: خلاصه نتایج ضرایب رگرسیون استاندارد و غیراستاندارد برای پیش‌بینی

نارضایتی زناشویی زنان

مدل	ضرایب غیراستاندارد		سطح معناداری	t	ضرایب استاندارد بتا	VIF	Tolerance
	B	خطای استاندارد					
ثابت	۸۰/۶۹	۷/۷۳	۰/۰۰۱	۱/۴۲		-	-
اختلال شخصیت نمایشی	۰/۴۲	۰/۰۷	۰/۰۰۱	۵/۵۵	۰/۳۸	۱/۰۹	۰/۹۱
رضایت از تن‌انگاره	-۰/۱۵	۰/۰۶	۰/۰۱	-۲/۴۷	-۰/۱۷	۱/۱۷	۰/۸۵
عاطفه منفی	۰/۶۴	۰/۲۵	۰/۰۱	۲/۵۱	۰/۱۹	۱/۳۶	۰/۷۳
گسلس	۰/۱۱	۰/۱۱	۰/۳۰	۱/۰۴	۰/۰۷	۱/۰۵	۰/۹۵
مخالفت‌ورزی	۰/۶۹	۰/۳۰	۰/۰۲	۲/۲۵	۰/۱۶	۱/۲۶	۰/۷۹
مهارت‌گسیختگی	۰/۰۱	۰/۲۳	۰/۹۴	۰/۰۶	۰/۰۵	۱/۵۱	۰/۶۶
روان‌پریشی	-۰/۴۹	۰/۳۰	۰/۱۱	-۱/۶۰	-۰/۱۱	۱/۱۸	۰/۸۴

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود در این مدل چهار متغیر از لحاظ آماری معنادار می‌باشند. متغیر اختلال شخصیت نمایشی دارای ارزش بتای ($P=0/001$ ، بتا = $0/38$)، مؤلفه عاطفه منفی ابعاد تاریک شخصیت ($P=0/01$ ، بتا = $-0/17$)، رضایت از تن‌انگاره ($P=0/01$ ، بتا = $-0/17$) و مؤلفه مخالفت‌ورزی ابعاد تاریک شخصیت دارای ارزش بتای ($P=0/02$ ، بتا = $0/16$) بودند. با توجه به بتاهای به‌دست آمده، می‌توان گفت از لحاظ قدرت پیش‌بینی‌کنندگی ابتدا متغیر نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی، بعد متغیر ابعاد تاریک شخصیت و مؤلفه عاطفه منفی، سپس متغیر رضایت از تن‌انگاره و در نهایت متغیر ابعاد تاریک شخصیت و مؤلفه مخالفت‌ورزی قرار دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر نقش ابعاد نابهنجار شخصیت، رضایت از تن‌انگاره و نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی در پیش‌بینی نارضایتی زناشویی زنان متقاضی طلاق بود.

یافته‌های پژوهش نشان داد که بین ابعاد نابهنجار شخصیت (عاطفه منفی، گسلس، مخالفت‌ورزی، مهارت‌گسیختگی) با نارضایتی زناشویی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در واقع با افزایش ابعاد نابهنجار شخصیت؛ میزان نارضایتی زناشویی زنان نیز افزایش می‌یابد. این یافته با نتایج پژوهش‌های کارنی و همکاران (۲۰۱۶) و شاه‌مرادی (۱۳۸۸) مطابقت دارد. به طوری که بعضی تمایلات شخصیتی مانند بی‌ثباتی هیجانی یا روان‌رنجورخویی آسیب‌پذیری‌های پایداری را به وجود می‌آورند که بر چگونگی انطباق زوجها

با تجارب فشارآفرین تأثیر می‌گذارد. این انطباق نیز بر رضایت آن‌ها از روابط زناشویی مؤثر است و لذا مخالفت‌ورزی و عواطف منفی و گسلس می‌توانند میزان رضایت زناشویی را کاهش دهند.

بعد مخالفت‌ورزی شخصیت نابهنجار شامل تمایل به نادیده گرفتن نیازهای دیگران و حق به جانب بودن، رفتارهای فریب کارانه و کنترل‌کننده، سنگدل بودن بودن، بزرگ‌منشی و توجه طلبی است. افراد مخالف‌ورز برای به دست آوردن یک تصور بالا (بزرگ منشی) از خود به عنوان یک فرد خاص و برتر تلاش می‌کنند، نگرشی که رفتارهای مخالفت‌ورزانه در مقابل دیگران و رفتارهای توجه طلبانه را تسهیل می‌کند و باعث بروز افسردگی می‌شود. همچنین افراد دارای این الگو به احساسات و مشکلات دیگران توجهی نمی‌کنند، فقدان احساس گناه و پشیمانی در مورد اثرات منفی و مضر اعمال خود بر دیگران هستند، ترس از تنها بودن به دلیل طرد شدن یا جدا شدن از افراد مهم زندگی دارند که از عدم اطمینان نسبت به توانایی خود برای مراقبت جسمی و هیجانی از خود ناشی‌ناشی می‌شود. این واقعیت که قدرت تحمل یکنواختی را ندارند، باعث ایجاد آمادگی در آنان می‌شود تا هر چیزی را امتحان کنند، این تنوع طلبی در پیوند با تکانشگری عمومی آنان و نیز نقص موجود در سیستم بازداری و مهار عاطفی، میزان نارضایتی زناشویی را افزایش می‌دهد (شاه‌مرادی، ۱۳۸۸).

یافته دیگر پژوهش نشان داد که بین نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی با نارضایتی زناشویی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در واقع با افزایش نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی، میزان نارضایتی زناشویی نیز افزایش می‌یابد. این یافته با نتایج پژوهش‌های فقیهی و همکاران (۱۳۹۹) در مطالعه خود نشان دادند که برای این افراد از دست دادن تکیه‌گاه و آسیب رساندن به منافع و برتری‌هایشان دو تهدید بزرگ محسوب می‌شود که باید نسبت بدان هشیار باشند و این سبب ایجاد بدبینی در این افراد شده و مشکلات زناشویی را افزایش می‌دهد؛ مطابقت دارد. همچنین ولیئی و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیقی در بین زوجین متقاضی طلاق و زوجین غیر متقاضی طلاق در مقیاس‌های بدنمایی، افشاگری، مطلوبیت، اسکیزوئید، دوری‌گزین، افسردگی، وابسته، نمایشی، خودشیفته، منفی‌گرا، خودآزار، اسکیزوتایپال، مرزی، اختلال اضطرابی، افسرده‌خویی، استرس پس از ضربه، اختلال تفکر، افسردگی اساسی و اختلال هذیانی تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

اختلالات شخصیت با الگوهای ماندگاری ادراک، ارتباط و تفکر درباره محیطی که در طیف وسیعی از زمینه‌های اجتماعی و شخصی نمایش داده می‌شوند، مشخص می‌شود. چنین الگوهایی منجر به اختلال بالینی یا اختلال در عملکرد اجتماعی، شغلی و یا سایر امور مهم زندگی می‌شود (گراس، ۲۰۱۳). اختلالات شخصیت با اختلال در عملکرد در حوزه‌های مختلف بین فردی، از جمله روابط زناشویی همراه است. دشواری تعامل با دیگران، ناتوانی در حفظ روابط صمیمی یکی از ویژگی‌های اصلی اکثر اشکال آسیب‌شناسی شخصیت است که با افزایش قابل توجهی در احتمال درگیری‌های عاشقانه و خاتمه زناشویی همراه است (کریستل و همکاران، ۲۰۱۲).

به محرک‌های فوری، اقدام‌های بدون طرح و برنامه قبلی با توجه به نتایج، اشکال در تهیه کردن یا پایبندی به طرح‌ها، احساس اضطراب و رفتار خود آسیب به خود در شرایط آشفتگی هیجانی از جمله زمان طلاق دارند که در کنار این داشتن نشانه‌های اختلال شخصیتی نمایشی می‌تواند پیش‌بینی کننده نارضایتی زناشویی شده و باعث می‌شود زنان متقاضی طلاق در مقابل مشکلات زناشویی نتوانند مقاومت کنند و این ویژگی شخصیتی خود را به صورت طلاق نشان دهد و البته در کنار این عوامل داشتن رضایت از تن انگاره و تصویر بدنی مثبت از خود می‌تواند نقش بازدارندگی در نارضایتی زناشویی داشته و میزان طلاق این زنان را کاهش دهد.

این پژوهش با محدودیت‌هایی مواجه بود. از آنجایی که در پژوهش حاضر از پرسشنامه استفاده شد و افراد شرکت کننده ممکن است نگرش‌ها، عقاید و دیدگاه‌های واقعی خود را در پرسشنامه‌ها بیان نکنند؛ لذا این عامل می‌تواند تا حدودی نتایج پژوهش را به مخاطره بیندازد. همچنین با توجه به اینکه روش پژوهش حاضر به صورت همبستگی است؛ لذا نمی‌تواند روابط علی بین متغیرها را کشف کرد و لذا می‌تواند به عنوان محدودیت در پژوهش مطرح باشد و همچنین روش نمونه‌گیری دردسترس به دلیل اینکه نمونه‌ها به صورت تصادفی انتخاب نشده‌اند، می‌تواند محدودیت از لحاظ روش‌شناختی مطرح باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های دیگری با همین متغیرها در جامعه هدف گسترده‌تر انجام پذیرد و نهادهای مسئول شرایط مداخله‌های روان‌شناختی رایگان از جمله افزایش کاهش مشکلات عاطفی همراه با حمایت‌های اقتصادی، آموزشی، فرهنگی مناسب را برای این خانواده‌ها فراهم آورند تا این زوجین در ادراک وضعیت اجتماعی خود، ارزیابی مثبتی داشته باشند و از این طریق میزان رضایت زناشویی نیز بهبود یابد. شناخت عوامل مؤثر و متأثر از نارضایتی زناشویی از اولویت‌های بهداشت روانی به شمار می‌آید. بهداشت روانی نسل‌های جامعه در گرو تأمین بهداشت روانی خانواده به عنوان یک کانون مملو از محبت و آرامش برای تحول در رشد استعدادهاست و در این زمینه توجه به ابعاد ناهنجار شخصیت، رضایت از تن انگاره و نشانه‌های اختلال نمایشی از اهمیت خاصی برای رضایت زناشویی دارد.

منابع

- برنشتاین، فلیپ؛ و برنشتاین، ماری. (۱۳۹۴). *شناخت و درمان اختلاف‌های زناشویی*. ترجمه سهرابی و بیرشک، تهران: انتشارات رسا.
- زارعان، منصوره؛ و سادات‌سدیدپور، سمانه. (۱۳۹۵). فراتحلیل تحقیقات مربوط به طلاق: رویارویی عوامل فردی و اجتماعی. *بررسی مسائل اجتماعی ایران*، ۲۷(۲)، ۱۹۱-۲۱۸.
- شاهمرادی، سمیه. (۱۳۸۸). *مقایسه ویژگی‌های شخصیتی، اختلالات روانی و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی زوجین در معرض طلاق و زوجین عادی شهر اصفهان*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره خانواده. دانشگاه اصفهان.
- شاهی، عبدالستار؛ غفاری، ابراهیم؛ قاسمی فلاورجانی، خلیل. (۱۳۹۰). رابطه سلامت روان و رضایتمندی زناشویی زوجین. *مجله دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (بهبود)*، ۲(۲)، ۱۱۹-۱۲۶.

منطبق با نظریه‌های اجتماعی و روانکاوی در روانشناسی، نمایشی در افراد در پاسخ به ارزیابی‌ها رشد کرده است. ایگوی یک فرد ممکن است به واسطه‌ی تمجید و تعریف‌های اطرافیان تقویت شود. در متقاضیان طلاق میزان سرمایه‌گذاری روانی بر روی جسم و ظاهر فیزیکی بسیار بیشتر از افراد عادی است و این ناشی از توجه بیش از حد خانواده و اطرافیان شخص به ظاهر افراد دیگر و قضاوت درباره‌ی رفتارها و خصوصیات شخصیتی آنها بر اساس ویژگی‌های شخصیتی شان می‌باشد. بر این اساس این افراد به شکل‌های گوناگونی می‌خواهند در مرکز توجه خانواده و اطرافیان و اجتماع قرار گیرند و مشکلات با خانواده و طلاق که می‌توان جنبه‌ای از نمایشگری در نظر گرفت که باعث افزایش مشکلات زناشویی در زوجین می‌شود (فقیهی و همکاران، ۱۳۹۹). از سویی اختلال نمایشی در زنان بیشتر از مردان است و ریشه در دوران کودکی افرادی دارد که از لحاظ عاطفی اشباع نشده باشند و در صورتی که در زندگی زناشویی این عدم اشباع عاطفی از طرف همسر اتفاق بیافتد منجر به ناسازگاری بین زوجین می‌شود. این اشباع عاطفی متشکل از سه مولفه است که عبارتند از: مولفه درونی یا تعلق که احساس دوست داشته شدن قلبی را شامل می‌شود، مولفه دیگر کلامی است که مهمترین بخش برای خانم‌ها برای اشباع عاطفی محسوب می‌شود و در اینجا لازم است واژه دوستت دارم بر زبان جاری شود و آخرین مولفه نیز نوازش است که بخصوص در دوران کودکی و نوازش شدن توسط پدر و مادر بسیار مهم است که با توجه به این عوامل داشتن نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی می‌تواند این مشکلات زناشویی را افزایش داده و میزان نارضایتی بین زوجین را در پی داشته باشد (ولییی و همکاران، ۱۳۹۹).

یافته دیگر پژوهش نشان داد که بین رضایت از تن انگاره با نارضایتی زناشویی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. به طوری که با افزایش رضایت از تن انگاره، نارضایتی زناشویی کاهش می‌یابد. این یافته با نتایج پژوهش‌های کورنلیوس و آلکسی (۲۰۰۷) و یزدی نژاد و مرادی منش (۱۳۹۸) مطابقت دارد. به طوری که در تبیین این یافته می‌توان گفت زوجینی که تصویر مثبتی از بدن خود دارند به تبع آن رضایت جنسی و زندگی زناشویی باکیفیت‌تری را تجربه می‌کنند و بلعکس تصور بدنی منفی و ضعیف از خود می‌تواند کاهش در رضایت جنسی و به دنبال آن تحلیل تعهد در زوجین به همراه بیاورد (کورنلیوس و آلکسی، ۲۰۰۷). حساسیت‌ها و نگرانی‌های افراد در مورد بدنشان می‌تواند به اندازه‌های باشد که ابعاد مختلف زندگی آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهد، آن‌ها را از مشارکت در بسیاری از فعالیت‌های اجتماعی بازدارد و البته حرمت خود آنها را کاهش دهد که این عوامل نقش مهمی در رضایت زناشویی دارند که عدم رعایت این حساسیت‌ها و نگرانی‌ها، مشکلات بیشتری را برای آن‌ها به وجود می‌آورد.

یافته دیگر پژوهش نشان داد که ابتدا متغیر نشانه‌های اختلال شخصیت نمایشی، بعد متغیر ابعاد تاریک شخصیت و مؤلفه عاطفه منفی، سپس متغیر رضایت از تن انگاره و در نهایت متغیر ابعاد تاریک شخصیت و مؤلفه مخالفت-ورزی قادر به پیش‌بینی نارضایتی زناشویی هستند. زنان دارای ویژگی شخصیتی ناهنجار دارای صفاتی چون بی‌مسئولیتی، تکانشگری، حواس پرتی، مخاطره جویی، کمال‌گرایی خشک، عمل به صورت ناگهانی در پاسخ

- Cornelius, T. L., & Alessi, G. (2007). Behavioral and physiological components of communication training: Does the topic affect outcome? *Journal of Marriage and Family*, 69(3), 608-620
- Gross, J. J. (2013). Emotion regulation: Taking stock and moving forward. *Emotion*, 13(3), 359-365.
- Jung, J, Sharron, J. L (2003), Body image, appearance self-schema, and media images. *Family and Consumer Sciences Research Journal*, 32(1), 27-51.
- Isaac, E. (2020). Marriage, divorce, and social safety net policy. *Southern Economic Journal*, 86(4), 1576-612.
- Karney, B., Bradbury, R., Thomas, N. (1997). Neuroticism, marital interaction, and the trajectory of marital satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(5), 1075- 1092.
- Krueger, R. F., Derringer, J., Markon, K. E., Watson, D., & Skodol, A. E. (2012). Initial construction of a maladaptive personality trait model and inventory for DSM-5. *Psychological medicine*, 42 (90), 1879-1890.
- Krystle, L., Disney, Y. W., Thomas, F. O. (2012). Personality Disorder Symptoms Are Differentially Related to Divorce Frequency. *Journal Family Psychol*, 26(6), 959-965.
- Latner, J. D., Knight, T., & Illingworth, K. (2011). Body image and self-esteem among Asian, Pacific Islander, and White college students in Hawaii and Australia. *Eating Disorders*, 19, 355-368
- Lin, I-F., Brown, S. L. (2020). Consequences of later-life divorce and widowhood for adult well-being: a call for the convalescence model. *Journal of Family Theory & Review*, 12(2), 264-77.
- Millon, T. (1983). *Millon Clinical Multiaxial Inventory Manual* (3rd ed.). Minneapolis, MN: National Computer System.
- Mountford, V., Haase, A. M., & Waller, G. (2007). Is body checking in the eating disorders more closely related to diagnosis or to symptom presentation? *Behavior Research and Therapy*, 45, 2704-2711
- Widiger, T. A., & Simonsen, E. (2006). *Alternative dimensional models of personality disorder: Finding a common ground*. In T. A. Widiger, E. Simonsen, P. J. Sirovatka, & D. A. Regier (Eds.), *Dimensional models of personality disorders: Refining the research agenda for DSM-V* (pp. 1-21). American Psychiatric Association.
- عبدی، رضا؛ و پاک، راضیه. (۱۳۹۶). بررسی روابط ساختاری ابعاد نابهنجار شخصیت با ابعاد بدنتظیمی هیجانی در دانشجویان دانشگاه شهید مدنی آذربایجان و دانشگاه هنر اسلامی تبریز در سال ۱۳۹۵. *مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*، ۱۶(۴)، ۲۹۳-۳۰۶.
- عبدی، رضا و چلبیانلو، غلامرضا. (۱۳۹۶). انطباق و بررسی مقدماتی ویژگی‌های روانسنجی فرم کوتاه نسخه بزرگسالان پرسشنامه شخصیت ویرایش پنجم راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی PID-5-BF. *فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی*، ۱۲(۴۵)، ۱۵۴-۱۳۱.
- فقیهی، زهرا؛ حاجی‌اسماعیلی، محمدرضا؛ و نشاط دوست، حمیدطاهر. (۱۳۹۹). بررسی اختلال شخصیت «نمایشی» در آموزه های اسلامی و تطبیق آن با یافته های روان شناسی. *تحقیقات علوم قرآن و حدیث*، ۱، ۵۶-۶۵.
- گنجی، مهدی. (۱۳۹۹). *آسیب شناسی روانی بر مبنای DSM.5*. تهران: انتشارات ویرایش.
- محمدرضا نژادی، بهجت؛ و ربیعی، مهدی. (۱۳۹۴). بررسی اثربخشی طرح وارده درمانی بر کیفیت زندگی و بهزیستی روان شناختی زنان مطلقه. *طب انتظامی*، ۴(۳)، ۱۷۹-۱۹۰.
- ولیدی، سینا؛ شریفی، شهرام؛ کاشفی، هاجر؛ و خان‌پور، فرزانه. (۱۳۹۹). بررسی مقایسه ای اختلالات شخصیت بین زوجین متقاضی طلاق مراجعه کننده به مراکز مشاور خانواده و زوجین غیر متقاضی طلاق شهر سمنان. *مجله روانشناسی و روانپزشکی شناخت*، ۱۷(۱)، ۲۹-۱۵.
- یحیایی‌راد، عفت؛ سلیمی‌بجستانی، حسین؛ عسگری، محمد؛ و فرحبخش، کیومرث. (۱۳۹۹). تدوین الگوی ارتقای رضایت زناشویی و بررسی اثربخشی آن در کاهش گرایش به طلاق. *فصلنامه فرهنگی تربیتی زنان و خانواده*، ۵۳، ۲۳-۳۴.
- یزدی نژاد، علی؛ و مرادی منش، فردین. (۱۳۹۸). *نقش تن‌انگاره در رضایت از روابط زناشویی: مروری سیستماتیک، هشتمین کنفرانس بین المللی سلامت زنان، تهران.*